Imenitno kosanje 3464 pionirjev za bralne značke

Ko sem oni dan, no, bilo je prvega aprila, ampak vseeno čisto zares, stopila v dvorano kina Union, me je vse skupaj spominjalo na kakšno dobro matinejo. Bilo je namreč ob enajstih dopoldne in znano je, da študentje, dijaki in učenci kdajpakdaj prav radi »prespricajo« kakšno šolsko uro.

Tokrat pa se je na vsakem izmed sedežev sukala nemirna dekliška ali deška glavica, dvorano pa je prepletavljalo tisto značilno šepetanje, vzklikanje, cepetanje in smeh, ki ga je kdajpakdaj le za hipec prekinil tovarišičin žugajoči prst in »pssst!« Pa vendar je bilo v dvorani slovesno vzdušje.

Na odru, na levi strani so sedeli v vrsti pionirji in mladinci, na desni pa so čakali na nastop zborček iz osnovne šole in mladi glasbeniki: srečanje mladih značkarjev iz vseh osnovnih šol občine Center, ki sta ga pripravili občinska zveza prijateljev mladine in občinska organizacija SZDL Ljubljana Center.

NAD 3464 PIONIRJEV

Letos, tekmovanje teče že pet let, se je potegovalo za Bevkovo, Seliškarjevo, Vorančevo in Kranjčevo bralno značko kar 3464 pionirjev ali 80 odstotkov vseh učencev osnovnih šol iz Centra.

Prireditev je prvi pozdravil predsednik občinske konference SZDL Ljubljana Center Jože Pacek, predsednik pionirjev pa je povedal, da se mladi zahvaljujejo svojim mentorjem za pomoč; mladi si bodo v prihodnje prizadevali, da bi se akcija razširila do slehernega izmed njih.

Prvič, odkar se je slovesnost začela, je v dvorani zavladala tišina in vsa pozornost mladih nestrpnežev je veljala prvemu gostu prireditve, pesniku Ervinu Fritzu, ki je prebral nekaj svojih pesmi. Komaj se je poleglo spontano ploskanje, je prišla na oder pisateljica Branka Jurca. Prebrala je svojo zgodbo o tekmah divjih zajcev. Navdušenju spet ni bilo ne konca ne kraja, ko se je s svojimi pesmimi predstavil Janez Menart.

VESELO, POSKOČNO — IN RESNO

In tako se je ta nadvse prisrčna prireditev počasi, komaj smo se tega zavedali, prevesala v drugo polovico. Zdaj so se vrstnikom predstavili mladi umetniki, pionirji iz nižjih in mladinci iz višjih razredov, ki so sami tekmovali za bralne značke, hkrati pa so se že predstavili v svojih šolskih glasilih.

Nastopili so tisti pionirji in mladinci, ki smo jih v začetku videli na odru ob strani. Recitirali so svoje pesmi in pripovedovali ali brali svoje črtice. Mnoge med njimi so bile resne, razmišljujoče, kot pesem Bežala bi Neli Stošič ali prispevek Intervju s knjigo Terezije Plavc, drugim, hudomušnim, kot je bila denimo basen Zajčja pojedina Tomaža Pelka, pa smo se zopet prisrčno nasmejali.

Prireditev je s svojo glasbeno točko popestrila Štntija Hafner, učenka šestega letnika glasbene šole, ki je zaigrala na flavto, zborček in harmonikarji pa so zapeli in zaigrali nekaj poskočnih.

In kot bi trenil, sta minili skoraj dve uri. Malo sem se še pomudila pri mladih pesnikih in pisateljih.

Največj pogumen je bil Tomaž Pelko, učenec petega razreda OŠ Toneta Tomšiča, ki je dítvi pa je prebrala sošolkin spis. Velико se ukvarja s plavanjem, dosti pa tudi bere, predvsem ob večerih, ko ima za to največ časa.

NELINIH 30 PESMI

Neli Stošič, učenka 8. razreda osnovne šole Prežihovega Voranca, je pesnica. Pesmica, ki jo je napisala v 6. razredu, pripoveduje o sestrici in muci in zdaj se ji zdi, kot sama pravi, malo otročja. Neli je zdaj osmošolka in o življenju razmišlja nekoliko drugače. V pesmi Bežala bi, da bi kdaj pa kdaj rada zbežala v sanjski svet, nekam drugam ... potem jo življenje spet postavi na trdna in realna tla in spet se vse vrti naprej. Tako je življenje, pravi. Zdaj ima že snopič z okoli 30 pesmimi in še bo pisala.

Tudi Draga Potočnjak, učenka 8. razreda osnovne šole Dr. Jožeta Potrča, je pesnica. Za svoje pesmi je že prejela nekaj nagrad, predstavila pa se je tudi na srečanju mladih pesnikov Jugoslavije v Pančevu. Tokrat smo slišali njeno Balado o mladosti. Le zakaj veje iz njenih pesmi tak temačen svit, kot ga sama imenuje? Pravi, da mladim pri nas res ni nič hudega, toda vse to, kar sliši in bere, da se dogaja drugod, v Vietnamu, po svetu ... to jo boli. Pisala bo tudi v srednji šoli, in če tam, denimo na gimnaziji, ne bodo imeli svojega glasila, bo skušala sama organizirati sošolce, da bi ga izdajali.

»TO GIBANJE NE SME POSTATI VSAKDANJE«

Za kratek pogovor sem prosila tudi pisateljico Branko Jurco. Ideja o bralnih značkah se je rodila pred leti na Koroškem, pripoveduje. Pisateljica, ki je že toliko napisala za mlade, ki zna živeti z mladimi, ne skriva navdušenja nad tem, da se je gibanje za bralne značke med mladimi tako razširilo. »Pohvaliti je treba prizadevanje učiteljev, mentorjev, ki skrbijo, da se pisana slovenska beseda širi med mladimi, skrbeti pa bo treba, da se to čudovito gibanje ne bi izrodilo v običajni šolski vsakdan, v nekaj takega, kot je denimo obvezno šolsko čtivo,« je poudarila.

SZDL ŽE VES ČAS POKROVITELJICA

Pokrovitelj te prireditve je že ves čas SZDL Center; Jože Pacek meni:

»Ob taki poplavi vseh mogočih stripov je SZDL menila, da je treba mladega človeka usmerjati k slovenski literaturi. Določeno število prebranih knjig v enem letu je namreč pogoj za bralno značko. Drugi, a bistveni razlog je v tem, da lahko le slovenska pisana beseda seznanja mladega človeka z vsemi problemi, stiskami in lepimi trenutki slovenskega človeka od nekdaj do današnjih dni. In naš mladi človek, jutrišnji samoupravljavec, lahko le iz dobre domače literature spozna svojo pretekłost, svoj sedanji trenutek in se lahko le tako vključi v družbeno odločanje. Spričo vsega tega SZDL podpira gibanje pionirskih bralnih značk.

RAJKA RAKAR

DRAGA POTOČNJAK

Mladost saj to je lepa stvar

Mladost, saj to je lepa stvar,
govore, pojejo, pišejo o njej.
Ozrem se stran
in vidim bedo mladosti.

Trpljenje, lakoto, vojne,
vse to vidim v mislih
skozi tenčice prosojne.
Pogled otrok, bolnih, lačnih
mi seže do srca.
Odidem proč,
spomin je le obraz mi jokajoč.

Milijone nas je
dobrih in slabih ljudi,
a peščica le, ki jim v pomoč hiti.

Mlada sem
in v meni živi nada,
da tudi njim bo lepo,
ki danes za srečo ne vedo.

navdušil dvorano s svojo basnijo o zajčni pojedini. Začel je pisati, je povedal, kar takole, mimogrede. »Tovarišica je v šoli naročila, naj napišemo kakšno basen, pa sem jo napisal, v verzih in bila ji je všeč. Najbrž bom še pisal,« pravi.

Zoran Svetlik iz 8. b razreda OŠ Tone Tomšič je prebral spis svoje sošolke. Na proslavah recitira in bere govore že od drugega razreda. Ima veliko funkcij v šolskem športnem društvu in mladinskem aktivu, vendar še vedno najde čas za branje knjig, za razvedrilo.

Tatjana Vakselj, učenka 7. razreda OŠ Majde Vrhovnikove je tekmovala za bralne značke doslej vsako leto, na prireditvi videli na odru ob strani. Recitirali so svoje pesmi in pripovedovali ali brali svoje črtice. Mnoge med njimi so bile resne, razmišljujoče, kot pesem Bežala bi Neli Stošič ali prispevek Intervju s knjigo Terezije Plavc, drugim, hudomušnim, kot je bila denimo basen Zajčja pojedina Tomaža Pelka, pa smo se zopet prisrčno nasmejali.

Prireditev je s svojo glasbeno točko popestrila Štntija Hafner, učenka šestega letnika glasbene šole, ki je zaigrala na flavto, zborček in harmonikarji pa so zapeli in zaigrali nekaj poskočnih.

In kot bi trenil, sta minili skoraj dve uri. Malo sem se še pomudila pri mladih pesnikih in pisateljih.

Največj pogumen je bil Tomaž Pelko, učenec petega razreda OŠ Toneta Tomšiča, ki je

Obvestilo volivcem

Odbornik skupščine občine Lj. Center Janez Škulj, obveščam svoje volivce v krajevni skupnosti Gradišče, da sem jim na razpolago vsako sredo od 16.—17. ure v prostorih krajevne skupnosti Gradišče, Rimska c. 24.

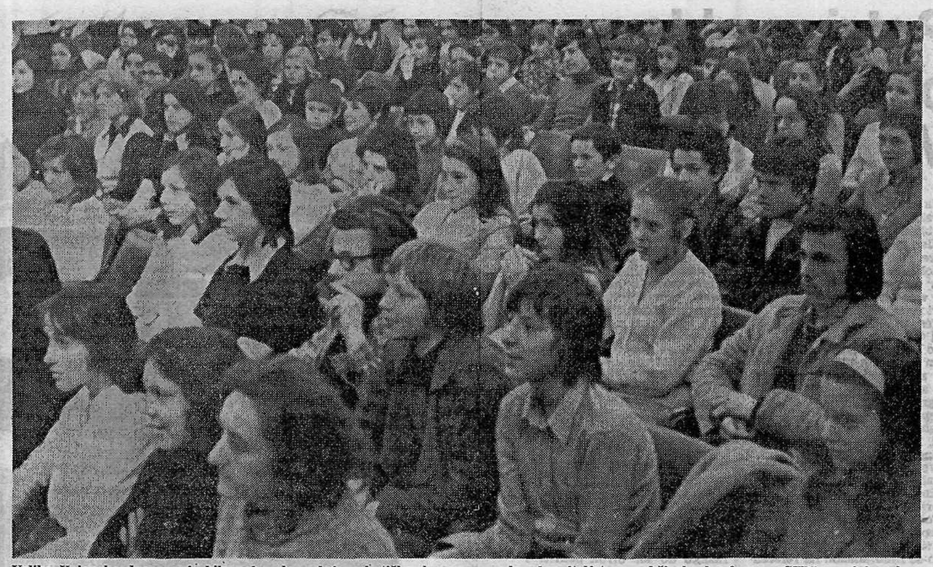

Velika Unionska dvorana je bila polna do zadnjega kotička, ko so se pod pokroviteljstvom občinske konference SZDL v njej ondan zbrali številni udeleženci gibanja za bralne značke — učenci in učenke iz osnovnih šol naše občine

Želja, da bi lahko dal kri tudi stotič

»Moja največja želja je, da bi dal lahko stotič kri,« nam je rekel Bogo Tvrdy, prav gotovo redek primer v prostovoljnem dajanju krvi tudi v svetovnem merilu. Devetega marca letos že 97-tič daroval kri za ... ne, tega ne ve on ne tisti, ki jo je dobil. Krvodajalstvo ni sa

Tudi Irena Tvrdy je kot njen oče in njena mati krvodajalka

mo prostovoljno, je tudi anonimno. »In kadarkoli jo bodo potrebovali, jo bom z veseljem dal,« je še pripomnil.

Njegova zadnja štiri darovanja so šla v korist hemofilitikov, za tako imenovano plazmaforezo. Kaj pa je to, kako to gre? smo ga vprašali. Takole nam je po domače razložil:

»Iz plazmaforeze izdelujejo sredstvo za ustavitev krvavitev pri hemofilitikih. Teh je v Sloveniji okrog 140; znano je, kako težko je pri njih ustaviti krvavitev. Postopek dajanja krvi za plazmoforezo je seveda bolj zapleten kot običajno darovanje krvi. Najprej mi odvzamejo 400 kubikov krvi. Dajo jo v centrifugo, kjer jo centrifugirajo nekako tri četrt ure. Medtem dobivam v žilo kot na domestilo neko fiziološko raztopino. Ko vzamejo kri iz centrifuge, jo dajo v stiskalnico. Plazma se nabere na vrhu, rdeče krvničke ostanejo spodaj. Ko plazmo spravijo v neko stekleničko, dobim ostanek krvi nazaj v žilo. Potem mi znova vzamejo 400 kubikov in ponovijo ves postopek.«

Za svojo izredno človekoljubnost je Bogo Tvrdy prejel že nekaj odlikovanj. Ko je bil leta

JUNAKI SO MED NAMI

Tovariš Bogo Tvrdy, mož, ki je že 97-krat dal svojo kri. Kako se dostikrat niti ne zavedamo, da so pogumni, nesebični ljudje, tu, čisto zraven nas.

1970 še z nekaterimi prostovoljnimi darovalci krvi iz Slovenije na seminarju krvodajalcev Evrope v Bruslju, so mu tam pripeli zlato belgijsko medaljo. Na steni visi diploma glavnega odbora Rdečega križa Slovenije v znak priznanja in zahvale za humanost in patriotizem v krvodajalski službi Slovenije. Rdeči križ Jugoslavije mu je iz Beograda tudi poslal že dve medalji. Rdeči križ Slovenije pa mu je doslej podelil dve odličji za 25-krat darovano kri. Prav gotovo bomo ob proslavi 20-letnice prostovoljnega krvodajalstva v Sloveniji slišali o novem odlikovanju.

Da jabolko ne pade daleč od drevesa, prav gotovo dokazuje Tvrdyjeva hčerka Irena. 29. januarja je dopolnila 19 let, pa je že štirikrat dala kri!

To je res veliko, če pomislite, da do 18. leta ni krvodajalcev,« je ponosno rekel oče.

Še enega člana te družine moramo omeniti: ženo tovariša Tvrdyja. Tudi ona je dala že petkrat kri. Še bi jo dajala, pa je ne sme več, ker je preslabotna.

Ne samo dvakrat na leto

Na sestanku občinskega odbora RK Ljubljana Center je bilo ob pripravah na teden Rdečega križa, ki bo letos od 6. do 13. maja pod geslom »Človek in njegovo okolje — prva skrb Rdečega križa,« poudarjeno, da se ne smemo samo dvakrat ali celo nobenkrat na leto spomniti, da očistimo svojo okolico. Akcija naj bi bila stalna. Znova in znova bi se moral vsak posameznih vprašati, ali da svoj delež k ureditvi zdrave socialne okolice.

Glede na geslo tedna Rdečega križa in moto svetovnega dneva zdravja »Zdravje se začenja doma« so člani odbora sklenili da v sodelovanju z osnovnimi in srednjimi šolami ter krajevnimi skupnostmi organizirajo vrsto zdravstveno vzgojnih predavanj.

Pripravljeni so že tudi letaki, ki bodo opozarjali občane o pomenu zelenic, košev za odpadke, osebne higiene in drugega.

Na vseh šolah in vzgojnovarstvenih ustanovah pa bo treba dati še večji poudarek nenehni vzgoji otrok za zdrav način življenja. *Tako bo pri vsakem vedno zdrav duh v zdravem telesu.*

Za lepše letovanje borcev naše občine

Pri občini Ljubljana-Center deluje počitniška skupnost zveze združenj borcev NOV, v katero je vključenih 18 občin. Ta skupnost upravlja počitniško naselje v Banjolah na jugu Istre, ki se je iz skromnih začetkov pred 18 leti razvilo v eno najpomembnejših in najbolje organiziranih. Pri tej skupnosti stalno deluje gradbena komisija, ki si prizadeva, da bi naselje v Banjolah dobilo zaokroženo podobo, kar bi omogočilo, da bi bilo letovanje cenejše, lepše in primerno zlasti za ostarele in bolehne borce.

Do letos je počitniško naselje ZZB NOV Ljubljana v Banjolah razpolagalo z naslednjimi zgradbami: z zidanim blokom A, ki premore 90 ležišč — sobe so opremljene s sanitarijami, z zidanim blokom B, tudi 90 ležišč, vendar brez sanitarij, s štirimi montažnimi hišami s po 12 ležišči in 15 počitniškimi hišicami (vikendi) s po tremi ležišči. Za blok B, montažne hiše in vikende so bile sanitarije skupne, kar je bilo neprimerno zlasti za starejše in bolehne borce. Skupaj je naselje razpolagalo z 273 ležišči in kakšnimi 30 pomožnimi ležišči ter s 50 ležišči za osebje. Kuhinja je omogočala pripravo 500 obrokov, obednica z obedno teraso pa razdelitev teh obrokov v treh izmenah. Lani je v Banjolah letovalo 2562 odraslih in 305 otrok, največ pa so pripravljali po 480 obrokov dnevno.

Glede na težave pri delitvi hrane in potrebo, da bi omogočili letovanje vse večjemu številu ostarelih in bolehnih bork in borcev je gradbena komisija izdelala načrt, da bi nekatere zgradbe dogradili, razširili in izpopolnili, izvedli ga bodo v dveh etapah. Prva etapa rekonstrukcije naselja obsega dozidavo in nadzidavo restavracije. S tem bodo pridobili klubske proste, ki bodo ločeni od obednice, povečala se bo obedna terasa, kar bo omogočalo hitrejšo postrežbo, sodobno skladišče v neposredni bližini kuhinje in prostore za centralno kurjavo, zgoraj (nadzidava) pa bo dala 13 sob, ki bodo opremljene s kopalnicami in centralno kurjavo, v njih pa bo 28 ležišč (s pomožnimi 30). Dela so se začela 19. februarja letos, izvaja pa jih gradbeno podjetje »Obnova« iz Ljubljane. Kot je izjavil Slavko Lipičar, ki nadzoruje potek del, gradbena dela napredujejo po predvidenem programu in bodo končana do roka. Konec maja bo naselje nared za poslovanje, letošnja počitniška sezona pa se bo začela 1. junija.

Druga etapa rekonstrukcije počitniškega naselja bo obsegala dogradite se ene zidane dependanse z 90 posteljami, kjer bodo sobe opremljene s kopalnicami, sanitarijami in centralno kurjavo ter dograditev sanitarij v bloku B. Načrti za to drugo etapo dograditve so že pripravljeni, z deli pa bodo začeli letos jeseni po končani počitniški sezoni. Prostor za novo dependanso bodo pridobili tako, da bodo odstranili kovinsko barako »Ameriko«, kjer so ob nastanku naselja najprej letovali otroci padlih borcev, pozneje pa jim je služila za skladišče.

Dela za prvo etapo rekonstrukcije (dozidava in nadzidava restavracija) bodo veljala 1,350.000 dinarjev (novih), dela za drugo etapo pa 3,5 milijona dinarjev. Denar bodo prispevale občinske skupščine, ki so vključene v to počitniško skupnost in nastopajo kot soustanoviteljice in solastnice naselja v Banjolah. To pomeni, da imajo pravico razpolagati z določenim številom ležišč za letovanje borcev s svojega območja, v primeru ukinitve naselja pa do svojega deleža od vrednosti osnovnih sredstev.

Kaj je namen sedanjih del v Banjolah?

Rekonstrukcija počitniškega naselja v Banjolah bo omogočila letovanje večjemu številu borcev sploh, saj se bo število postelj povečalo na blizu 400, in letovanje večjemu številu starejših in bolehnih borcev še posebej ter podaljšanje letoviške sezone za dobér mesec spomladi in pol meseca v oktobru. Vse to bo omogočilo gospodarnejše poslovanje počitniške skupnosti in primerne cene, ki bodo omogočale letovanje tudi socialno šibkejšim borcem. Seveda pa se postavljajo tudi nekatere zahteve borcem in njihovim organizacijam, ki s počitniškimi zmogljivostmi v Banjolah razpolagajo. Potrebna je večja samodisciplina tako posameznikov kot tudi organizacij. Dogaja se namreč, da organizacije pravočasno ne javljajo svojih potreb za letovanje v maju, juniju in septembru, posamezniki pa odpovedujejo letovanje zadnji trenutek, ker se rajnajo po vremenu in vremenskih napovedih v Ljubljani. Na ta način počitniški skupnosti v Banjolah povzročajo mnoge neprijetnosti in veliko škodo. Vreme na jugu Istre je čisto drugačno od vremena v slovenski Istri ali v Kvarnerskem zalivu, da o vremenu v osrednji Sloveniji niti ne govorimo. Na jugu Istre prevladuje srednjejadranski tip vremena, ki je značilno po izredni ustaljenosti. Mnogi neuki ljudje, ki tega ne vedo ali ne upoštevajo, goljufajo predvsem sami sebe pa tudi počitniško skupnost. Da bi to preprečilo, je vodstvo počitniške skupnosti sklenilo, da bo z ležišči, rezerviranimi za borce iz posameznih občin, za katere ne bo prejelo letovalnih prijav do 30. aprila, rapolagalo samo, zahtevalo pa bo tudi predplačilo v znesku 10 dinarjev dnevno za vsakega prijavljenca.

S. F.

Vsem vzgojnovarstvenim zavodom in šolam v Ljubljani

Akcijski odbor bele Ljubljane je pregledal dosedanje delo pri vzgoji naše mladine in otrok za razumevanje pomena čistega, zdravega in estetskega okolja in ugotovil, da so šole letos v precejšnjem zaostanku. Pri razčlenjevanju vzrokov za takšno stanje smo bili člani akcijskega odbora enotni, da je iskati krivdo tudi v naši letošnji pomanjkljivi organizaciji. Mnogi ravnatelji šol so nam namreč sporočili, da v prvi številki Bele Ljubljane niso bili objavljeni roki, skratka, da so bila navodila premalo opremljena. Zato popravljamo svojo napako s tem, da vas o konkretnih rokih in oblikah letošnje akcije obveščamo s tem dopisom:

1. Akcija je letos podaljšana do 15. junija. Svečana podelitev pa bo 20. junija. Tako smo pridobili skoro mesec dni za potek akcije.

2. Do 15. junija mora biti akcijski odbor obveščen o vseh delih, ki pridejo v poštev za tekmovanje, da bo lahko do 20. junija dovolj skrbno pripravil zaključna dela pred podelitvijo nagrad.

3. Vse informacije o svojem delu pošiljajte na naslov: Bela Ljubljana, Gimnazija Poljane, Strossmayerjeva 1, Ljubljana.

4. Tudi pošiljajte sproti na ta naslov dopise in ostalo gradivo, da bomo lahko posredovali spise in podobno novinarskim hišam. Tudi vas obveščamo, da je letos zanimanje novinarjev veliko, pripravljena pa je tudi priti na šolo televizijska ekipa pod pogojem, da smo o vaši akciji pravočasno obveščeni in da je dovolj množična ali izvirna. Dopisovanje želе tudi lokalni občinski listi.

5. Akcijski odbor je omejil tekmovanje na naslednje panoge:
1. delovne akcije;
2. fotografiranje, risbe, karikature, plakati na isto temo;
3. novinarski spisi, dopisi, intervjuji, obvestila, reportaže;
4. tekmovanje hišnikov, vrtnarjev, delavcev Snage.

Za prvo panogo so naslednje sugestije: čiščenje šolskega okolja, čiščenje in skrb za higieno razreda, opozarjanje občanov in propagiranje, sodelovanje pri teh akcijah s podobnimi organizacijami (turistična in olepševalna društva, hortikulturno društvo, varstvo okolja inp.) in krajevnimi skupnostmi, ogledi ustanov, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo, ekskurzije v parke in na podobne kraje, kjer je lahko nazoren prikaz takšne dejavnosti itd ... itd ..

Nagrade so:
1. nagrada: 1.500 din
2. nagrada 1.000 din
3. nagrada 500 din

V komisiji, ki bo delo ocenila, so: tov. Ivan Berce, ravnanalj osnovne šole Toneta Čufarja, Aleksander Inkret od Rasta, Teodor Kranjc od Komunalnega podjetja Ljubljana (preje SNAGA), Polde Majdič, novinar RTV in Bogdan Finžgar, novinar CP Delo.

Za drugo panogo so naslednji predlogi: slikanje akcij Bele Ljubljane — lahko fotografije, risarske situacije, karikature, plakati ipd ... pač slikovno gradivo, ki ga opravi šola sama in ga pošilja na preje omenjeni naslov. Tudi tu dopušča akcijski odbor inicíative posameznim ustanovam, skupinam in posameznikom, da pokažejo tekmovalno iznajdljivost, kvaliteto po vsebini in izdelavi in da se po svoji presoji vključijo v drugo panogo tekmovanja, ki je letos prvič uvedena.

Nagrade so:
1. nagrada 200 din
2. nagrada 150 din
3. nagrada 100 din

Za tretjo panogo (ta je že uveljavljena) pa pridejo v poštev spisi, dopisi, reportaže, intervjuji in podobno gradivo, ki naj posredoje opravljeno delo, zamisli, predloge drugim. Spise pošljite takoj zopet na isti naslov.

Nagrade so:
1. nagrada 300 din
2. nagrada 150 din
3. nagrada 100 din

V žiriji za drugo in tretjo panogo so: Franček Bohanec, Polde Majdič in Bogdan Finžgar.

Podjetja, ki skrbe za čistočo, higieno, zdravo bivanje, lepo okolje in podobno, pa bodo iz svojih vrst izbrale in predlagale kandidate iz svojih delovnih kolektivov.

Nagrade so:
1. nagrada 1.000 din
2. nagrada 700 din
3. nagrada 500 din

Za vse nejasnosti ali podrobnejša navodila se obračajte na akcijski odbor, ki ima svoj sedež prav tako na gimnaziji Poljane (telefon 311-696).

Vse nagrade bo podelil slovesno pokrovitelj tekmovanja Bela Ljubljana — predsednik Skupščine mesta Ljubljane diplomirani inženir Miha Košak.

Z željo, da bi tudi letos uspela akcija bela Ljubljana, vas akcijski odbor poziva k sodelovanju in želi obilo uspeha.

Za akcijski odbor:
FRANČEK BOHANEC,
profesor